

2020. december 31. - A Nemzeti Sport év végi exkluzív interjúja Orbán Viktorral, Magyarország miniszterelnökével a nemzeti önbecsülésről, a magyar labdarúgásról, a sport tíz éve meghirdetett újjáépítéséről és az álmokról, az észszerűségeen túli dimenziókról.

- Megkapta már a Covid elleni védőoltást? – tettük fel a legidősebbnek tetsző kérdést a kormányfőnek, amikor a Karmelita kolostor könyvtárában leültünk beszélgetni idei utolsó munkanapjainak egyikén.
- Még nem. Kivárom, amíg rám kerül a sor. Legelőször a kórházak intenzív osztályain dolgozókat kell megvédeni.
- Igen, egy világvármány kellős közepén ez létkérdés, a sport viszont nem az. Hol lehet a helye, mi a szerepe, a teendője ebben a kényszerhelyzetben?
- Nehéz ügy. Távfutni például lehet egyedül, de csapatsportot űzni nem. A sportolók számára ez az átmentés, a túlélés időszaka, amíg újraindul az élet. Ez nincs olyan messze, talán közelebb is van, mint gondoljuk. Ezért, együttműködve a nemzeti és a nemzetközi szövetségekkel, csak a legszükségesebb korlátozásokat vezettük be. A leállás a sportban nagyobb, de legalábbis másfajta károkat okoz, mint, mondjuk, az autóiparban, ahol egy gombnyomással újra lehet indítani a futószalagokat. A sport viszont emberi minőség, emberi teljesítmény, újjáépítése hosszabb időt vesz igénybe.
- Ebből adódóan 2021-ben tehát mindenáron meg kellene rendezni a labdarúgó Európa-bajnokságot és az olimpiát?
- Mindenáron nem, mert olyan súlyos egészségügyi fenyegetés árnyékában élünk, amely egyszerűen elragadja közülünk a barátainkat, a rokonainkat, az ismerőseinket. Az ő életüket, egészségüket semmilyen sportrendezvény sem pótolja, és nem is teheti kockára. Ezért a biztonságot minden más elé kell helyeznünk. Ez most korlátokat állít a sportnak. Viszont a vakcina már létezik, és a védtelenség, a kiszolgáltatottság korszaka abban a pillanatban véget ér, amikor elegendő mennyiség lesz belőle. S ez most már csak néhány hét.
- A magyar és a nemzetközi sport az idejű bevételekiesések miatt védőoltás mellett tőkeinjekcióra is vár, miközben a hazai ellenzék minden egyes, e célra fordítandó forint miatt tiltakozik.
- A baloldal mindent ellenez, így a sportot is, de náluk ez inkább a napi gyakorlat része. Nézzük a lényegét! A teljesítményt meg kell fizetni, de szerintem a pénz bizonyos határ fölött a sport ellenségévé válhat. Több sportág már át is lépte ezt a határt. A pénz kétféleképpen is megronthatja a sportot. Egyrészt úgy, ha fontosabbá válik, mint maga a küzdelem, ha az edzők, az ügynökök, a klubvezetők a sportolóban nem a fantasztikus tehetséget látják, hanem a pénzszerzés lehetőségét. Másrészt pedig azzal, ha nem a képesség, hanem a pénz dönti el,

melyik sportoló vagy csapat jut föl a csúcsra, s így a szegények és a gazdagok, a kicsik és a nagyok közti szakadék áthidalhatatlanná válik. A focivilág ma egyre inkább ilyen. Úgyhogy egyáltalán nem bánom, ha a sportvilág visszaereszkedik az eredeti küldetéséhez.

– E sorok olvastán a magyar sporttársadalom minimum fele garantáltan a szívéhez kap. Az elmúlt tíz esztendő kiemelt sporttámogatásához képest radikális koncepcióváltás következik?

– A magyar sport még messze van attól, hogy a pénz maga alá gyűrje. Mi még inkább a hőskorban élünk. A sportot azért minősítettük stratégiai ágazattá, mert ismerjük a pótolhatatlan szerepét. Olyasmit képes adni a felnövekvő, fiatal nemzedéknek, és szurkolóként persze nekünk is, mint semmi más ebben a modern korban, ahol – ha nem figyelünk – az ösztönök, az ego, a könnyebb út, a „jár neked” filozófia válik zsinórmértékké. Események, kemény munka, hősök és áldozatvállalás nélkül a modern élet eliszaposodik. Ebből ragad ki, illetve föl a sport. A magyarok életében különösen fontos a sport, a kormány részéről nagy hiba lenne, ha ezt nem venné figyelembe a nemzetnevelésben, az oktatáspolitikában, a karakterformálásban.

– Kérdés, meddig teheti ezt. Meddig viseli el a modern korszellem például a nemzeti és nemzeti identitásukat hangsúlyozottan vállaló csapatokat, válogatottakat?

– Folyamatosak a támadási kísérletek minden ellen, ami az ember természetes életfelfogásához és önazonosságához tartozik. Látjuk, ahogyan beszivárognak a sportrendezvények világába szlogeneken, mezfeliratokon, kötelezően elmondandó beszédeken keresztül. Néha úgy érzem, egy nagy világátnevelő táborban kell élnünk, és ez a sportot is beszippantja, ez sokunkat kifejezetten zavar.

– A külső és a belső támadások ellen is roppant hatásos érv, ha a magyar labdarúgó-válogatott kijut a részben Budapesten rendezendő Európa-bajnokságra. Ön szerint egy gólon és győzelmen túl még mi minden múltott azon, hogy Izland ellen Szoboszlai Dominik lövése a kapufáról végre nem ki-, hanem befelé pattant?

– Bátraké a szerencse. Miután a modern európai életben hál' Istennek nincsenek fegyveres konfliktusok és háborúk, amelyek kijelölnék egy-egy ország helyét, súlyát, hősiességét, ezt a sport teszi meg. Persze a gazdasági teljesítmény is rangsorol, de ott sokkal nagyobb szerepet játszik a történelmi örökség, mint a kortárs nemzedékek képessége és teljesítménye. A sport arról szól, hogy na, barátom, akkor álljunk ki a gátra, és nézzük meg, ki a jobb! A sport a nemzetek versenyfutásának és teljesítménymérésének legjobb eszköze. És mivel a futball a legnépszerűbb és legelterjedtebb sportág, kiemelt a szerepe is. A futballt Magyarországon mindig is az önbecsülés kérdésének tartottam. Különösen azért, mert voltunk már a csúcson, így nemcsak a jelenlegi világelithez mérjük magunkat, hanem a saját múltunkhoz is. A pályán nyújtott teljesítmény megmondja, ki vagy. Hosszú évtizedeken keresztül szenvedtünk, és most, hogy följebb emelt fejjel mehetünk végre meccsre akár a válogatott, akár a Fradi miatt, egészen más a helyzet. A nemzeti önbecsülés és a sport szorosan összetartozik. Nekünk, magyaroknak a virtus örök erényünk, és a szívünknek ugyanabban a sarkában lakik, mint a sport.

– Kevésbé emelkedetten: ez a Szoboszlai-gól az előző tíz év sportberuházásait, például az Eb-helyszín Puskás Arénát is legitimálja?

– Szerintem nem normális hozzáállás sajnálni a pénzt sportpályákra vagy a gyerekek sportolására. Ennek megint a kapzsiság és a mohóság az oka. Ha valaki meglát egy pályányi szabad területet Budapesten, az első gondolata, hogy mennyi pénzt lehet kiszedni belőle. Holott inkább az életminőséget, az egészségünket kellene javítani vele. Mégis ritkán találkozom olyan kéréssel, hogy itt egy barnamezős, használatlan terület, építsünk rajta sportpályát! Lakóparkot, irodaházat annál inkább szeretnének. Pedig azzal, hogy sportlétesítményeinket európai színvonalra emeltük, a gyerekek is szívesebben mennek sportolni. Rengeteg pálya,

csarnok, edzőterem, műhely jött létre minden sportágban, uszodákkal is egyre jobban állunk, bár itt még a nagy ugrás előtt vagyunk. Wladár Sándor, az úszószövetség elnökeként beadta a valaha látott legjobban kidolgozott programot, amely négyzetméterre meghatározza a vízfelületet, a szükséges oktatók, öltözők vagy éppen a gyerekeket szállító buszok számát az egész országra lebontva. A cél az, hogy mindenki tanuljon meg úszni. Nagyon várom, hogy az atlétikában is bekövetkezzen az áttörés. Jó vezetői vannak, akik sok mindent csinálnak, sok támogatást is adunk, de még nem szakították be az ajtót.

– Annál is inkább, mert manapság számos gyerek nemhogy úszni, futni sem tud. Az akadémiák mellett mennyi figyelem jut az elemista szintre?

– A legnagyobb. Az iskolákban itt a mindennapos testnevelés, amellyel lassabban, mint szerettem volna, de végül az országos szakszövetségek is összekapcsolódtak. Ma már az iskolai testnevelés nem egyszerűen egészségügyi átmozgatás, hanem valamely szakszövetség részvételével zajló, szakosított sportolás is. De még a mindennapos testnevelésnél is büszkébb vagyok az óvodai programunkra, az ezerszám küldött labdákra, kapukra és mindenféle ügyességi gyakorlatokhoz szükséges eszközökre. Ez Dárdai Pál javaslata volt, én is a Nemzeti Sportban olvastam. Minden egymásra épül: óvodai, iskolai sport, kapcsolat a versenysporttal, aztán a szükséges létesítmények, amelyek ma már semmivel sem rosszabbak, mint a belga, a spanyol vagy éppen az osztrák kluboknál. Azt tapasztalom, hogy a modern korban a fiataloknak ez sokkal jobban számít, mint a mi időnkben számított.

– A kiemelt sportágakban tapasztalható létszámnövekedés nyilván a taotámogatásoknak is köszönhető, hiszen hatalmas szívóerő jelent meg azzal, hogy volt pénz felszerelésre, csapatbuszra és így tovább.

– A tao sikertörténet, de nem vagy nemcsak azért, mert több forrást juttatott a sportra, és könnyebbé tette az egyesületek működését. Fontosabbnak tartom, hogy élő kapcsolat jött létre a gazdálkodó szervezetek, a vállalatok és a sportszervezetek között. Nagy vita előzte meg a tao bevezetését. Volt, aki szerint ha ennyi adót a vállalkozók döntésére bízva a sportba terelünk, miért nem szedjük be, és miért nem osztja szét maga az állam. Szerencsére az az érv győzött, hogy legalább annyit ér a kapcsolat a cégek, vállalatvezetők és a sportvezetők, sportszervezetek között, mint maga a pénz. Mert ez a kapcsolat természetes, személyes viszonyt létesít, és így a gazdasági konjunktúrától függetlenül mindig lesz hátországa a sportnak. Ezt a hálót korábban szétszaggatták. A vállalkozók meg a sport világa egészen a tao bevezetéséig lényegében nem ápolta egymással semmilyen kapcsolatot. A tao ezért jó eszköz.

– A kiemelt sportágak igazán kivételezett helyzete meddig tartható, és mennyire eredményfüggő?

– Minden sportági szakszövetséggel kötöttünk hosszú távú megállapodást, mostanában kellett volna megújítanunk őket, a tokiói olimpiát követően. Az volt a tervünk, ha vége az olimpiának, megmérjük, meddig jutottunk egy-egy sportág, szövetség fejlesztési programjával az elmúlt tíz évben, és annak fényében megkötjük a következő hosszú távú fejlesztési szerződést. Ám az olimpiával az igazi megméretés elmaradt, ezért úgy döntöttünk, jövő ősszel állapodunk meg. Mindenképp megvárjuk az olimpiát.

– Nem kis tétet helyezve a női kézilabda- és vízilabda-válogatottra. A lányok tehát igen jól tennék, ha kijutnának Tokióba?

– Mindenki jól tenné, mert az élsportolókat Magyarországon nem tudjuk máshogyan megítélni, csakis a nemzetközi teljesítmény alapján. A teljesítményben pedig első helyen az olimpia áll, másodikon a világbajnokság, harmadikon az Európa-bajnokság.

– A sokak által korlátlanak nevezett források mellett egyre többen mondják, hogy a

számonkérés is időszerű lenne. Akkor tehát az olimpia után esedékes ez?

– Igen, de a szakmai számonkérést nem vállalhatja át a kormány. Ez a szakszövetségek feladata. Egyetlen területen látom szükségesnek, hogy valamilyen minőségbiztosítást a kormány vállaljon, ez pedig az államilag akkreditált akadémiák rendszere. Ez most három sportágra terjed ki: a labdarúgásra, a kézilabdára és a kosárlabdára, de bekerülhet a körbe a röplabda és a jégkorong is. Ezeket a szakszövetségektől leválasztott rendszerben finanszírozzuk, itt az államnak is be kell építenie valamilyen számonkérést, de csak a szövetségekkel együttműködve.

– A szakszövetségek jó szívvvel fogadják ezt a helyzetet? Miért kell külön kezelni az akadémiákat?

– Az akkreditációval rendelkező akadémiák ügyében a gyanakvó méricskélés után létrejött az együttműködés a szakszövetségek és a sportkormányzat között. Bár nagy utat tettünk meg a labdarúgásban, a kézilabdában és a kosárlabdában is az elmúlt tíz évben, az egyesületek még mindig létfenntartási gondokkal küszködnek, az európai közép szint elérése is nagy feladat nekik. Még sokat kell fejlesztenünk, és nekik is sokat kell magukon alakítaniuk. A teljes klubkultúrát kell újjáépíteni. Ahhoz, hogy a Fehérvár egyszer meg tudja verni a Chelsea-t, amellyel legutóbb is csak döntetlent játszott, az is kell, hogy a szertárosa jobb szertáros legyen, mint a Chelsea-é. És a Fradi akkor tud tartósan ott ragadni a Bajnokok Ligájában, ha a takarítónője is ott van Európa harminckét legjobb takarítónője között. A klubkultúra több mint futballteljesítmény, az egyesülethez tartozó összes embert arra sarkallja, hogy a legjobb legyen, így járulva hozzá a csapat teljesítményéhez. A magyar klubok sokat fejlődtek, de még nem említhetjük őket egy lapon a legnagyobb európai klubokkal. Kell még a következő öt-tíz év. Valaha a Honvéd, a Vasas vagy az Újpest nem volt rosszabbul menedzselte egyesület, mint mondjuk a Chelsea, a Manchester United vagy éppen a Barcelona, sőt! Az edzőink és a sportvezetőink azért lehettek versenyképesek mindenhol a világban, mert itthon megfelelő körülmények között dolgoztak. De a világ ellépett mellettünk. Szerintem előbb-utóbb visszazárkózunk oda, ahol klubkultúrában korábban már jártunk. A koronavírus-járvány felgyorsítja ezt a folyamatot. Úgy látom, a bajnokságok nemcsak a pályán a játékosok, hanem inkább a klubok között dőlnek el. Veszélyhelyzetben kell teljesíteni, ilyenkor többet nyom a latban, hogy milyen jó az orvosod, a rehabilitációd, mennyire jó a táplálkozási szakértő, az erőnléti edző, aki a vírus miatt kieső, majd visszajövő játékost felkészíti. A magyar bajnok a csapatsportokban most nem a legjobb csapat lesz, hanem a legjobb klub.

– Amely klub azonban még nem feltétlenül képes világszinten akadémiát működtetni.

– Amikor 2006-ban Várszegi Gábor agárdi akadémiája után Mezey Györggyel létrehoztuk a Puskás Akadémiát, majd néhány hónappal később Hemingway úr a Magyar Futball Akadémiát, mindannyian ugyanabból a feltevésből indultunk ki. Nincs annyi gyerek, amennyi a hagyományos magyar utánpótlás-kiválasztási rendszeren keresztül el tudná látni jó játékosokkal az NB III-at, az NB II-t, az NB I-et és persze a válogatottat. Normális esetben nincs is szükség ilyen típusú akadémiákra, hiszen a nagy futballklubok természetes módon begyűjtik a tehetségeket. És aztán a hagyományos magyar klubszerkezeten belül képesek megfelelő számú és minőségű játékost kinevelni. Ez így volt régen. Azonban a magyar futball leépült és kivért a 2000-es évek közepére. Így jutottunk arra, hogy ha ebből a korlátozott felhozatalból kell minden tehetséget megtalálnunk, és olyan képzést adnunk, amely tizenégy és tizenhét éves koruk között minimum azonos, de inkább jobb, mint amit a nyugati versenytársak megkapnak, akkor akadémiákat kell létrehoznunk. Ezt nem lehetett rábízni sem a szakszövetségre, sem a klubokra; szerencsétlenül örültek, hogy éltek. Így épült ki a magyar

akadémiai rendszer. Lassacskán a nagy klubok és az akadémiák rendszere átfedésbe kerül egymással, ott lesznek a jó akadémiák, ahol a jó klubok vannak. Mindig lesz egy-két kivétel, mint a Kisvárda vagy a Puskás Akadémia, de ez inkább átmeneti jelenség. Nagy futballt csak nagy klubokban lehet játszani. Ez a törvény. A Leicester-szerű kivételek csak erősítik a szabályt.

– Orbán Viktor szerint a Puskás Akadémia az átmeneti jelenségek közé tartozik?

– A Puskás Akadémia messze túlél majd minket, de a kiemelt szerepe valószínűleg csak átmeneti a magyar futballban. Egy leépített, lepusztult világban jött létre, ahol pótolhatatlan a szerepe. De most már felnőttek mellé a többiek. A modern futballban már annyi képességnek kell stimmelnie, hogy valaki világszínvonalú játékos legyen, amit a régi, hagyományos utánpótlás-nevelésen keresztül a legnagyobb klubok sem tudnak megadni egy gyereknek. Csupán „a született tehetség utat tör magának” ösztöne alapján már lehetetlen a csúcspontba közelébe kerülni. Gyakorlatilag gladiátor életmódot kell vállalni, mert ma már a tehetség nem elég. Nagyon kevés futballista van a világon, aki a gyötrelmes, szisztematikus munka és az akadémiai képzés nélkül a világ élvonalában tud játszani. Nagy klubok, nagy akadémiákkal. Ez a jövő.

– Azt mondja, normális helyzetben már nincs is szükség önálló akadémiákra, mert a klubok megoldják az utánpótlásképzést, az állam most mégis közvetlenül működteti, fejleszti az akadémiákat, tehát olyan rendszert épít, amelynek igazából hosszú távon integrálódnia kell a klubstruktúrába. Ez nem ellentmondás?

– Úgy látom, az akadémiák 2030 körül bele fognak simulni a klubrendszerbe. A klubok akkor már elég gazdagok lehetnek ehhez. Azt is szeretnénk, hogy az államilag akkreditált akadémiák rendszere ne maradjon a határokon belül. És most nemcsak a Kárpát-medencére gondolok, hanem minden régióra, ahol nagyobb magyar közösségek élnek.

– Az önálló indulásukból fakadó identitásuk tovább élése, hogy ne kelljen se klubhoz, se szövetséghez kötődniük?

– Kifejezetten azt akarjuk, hogy ne szakadjanak ki onnan, ezért nincs semmilyen központi normatíva a szakmai munkájukra nézve. Ez egy másik nagy vitához vezetett bennünket: a magyar futballban meg lehet-e mondani bármilyen központból, legyen az egy nemzeti akadémiai központ vagy az MLSZ, hogy milyen típusú futballt kell játszani, milyen játékszabályt, milyen filozófia alapján?

– A központosítás erre nem vonatkozik?

– Semmiképpen! Lehet, sőt kell is egy országos módszertani központ, amely szolgáltató. De semmit sem kérhet számon senkin, nem viselkedhet szakmai hatóságként, viszont minden kérdésre választ kell adnia. Az étkezéstől az edzés módszereikig, a külföldi újtásoktól a gyerekek méréséig, az élettani tesztekig minden használható tudást fel kell kínálnia az akadémiáknak. De a Fradit sosem lehet összekeverni, ha látom a játékát, mondjuk az Újpesttel. Vagy más példa: Kovács Feri bácsi, Isten nyugosztalja, mesélte nekem, hogy a Hungária körúton az volt a szabály, egyedül Lantos rúghat nagyot a labdába, a többieknek le kell passzolniuk. És ez ma is látszik az MTK-n, pedig talán már nincs ilyen szabály. A klubok és a futballjuk, amit játszanak, kulturális képződmények. Nem lehet egy központból homogenizálni őket. Az a jó, ha a Fradiban Fradi-szív van. Az Újpestben meg nem pattanhat el a labda húsz centire sem, mert az szégyen. Az MTK-ban pedig nem rúghatnak nagyot a labdába.

– Ha már a futballhagyományoknál tartunk: a Nemzeti Sport a Magyar Nemzettel és az Origóval együtt sorozatot szentelt egykori klasszisainknak, akik közül egyesek szinte nyomorognak. Miközben a nemzet sportolót, az olimpiai érmeseket talán minden más országnál jobban

megbecsüli az állam, lát rá esélyt, hogy a sokszor legalább olyan társadalmi hatású futballsikerek letéteményeseinek az öregkori tisztas megélhetése is biztosítva legyen? Hogy kialakuljon egy nyugati típusú nyugdíjbiztosítási és életjáradék-rendszer a labdarúgásban is? – Ezt a kérdést a kluboknak és a szövetségnek kell címezni. Az állam nem kerülheti meg a sportágat, nem akarhat olyasmit, amit maga a sportág nem szorgalmaz.

– Áttérve a sportági szakszövetségekre, hányas osztályzatot kapnának az elmúlt tíz évre? – Nagyon változó. Sok, a közéletből vagy a politikából ismert ember sportági szakszövetséget vezet. Ez szerintem nem indokolatlan, mert a sportágak rendkívül rossz állapotban voltak, és komoly fejlődést csak megfelelő kormányzati kapcsolatokon keresztül lehetett elérni. Ezért minden szakszövetség igyekezett találni magának valakit, aki pártfogolta az ő sportágának az ügyét. Ez meg is hozta az eredményt. Hosszabb távon azonban nem szükséges, hogy így legyen. Néhány évig még indokolt lehet, de ha úgy fejlődik az ország és a magyar sport, ahogyan remélem, akkor ez magától át fog alakulni.

– A 2023-as atlétikai vb-re épül az atlétikai stadion, a férfi kézilabda Eb-re az új, húszezres csarnok, elkészült a Puskás Aréna a futball Eb-re, a Duna Aréna, amelyben újabb vizes vb lesz. Létesítményfejlesztésben van-e még valami fontos hátra?

– A korcsolyázóknál a long track pálya hiányzik, egy nagy jégsportközpont felépítése szerepel a tervek között. A kerékpárosoknak is vannak komoly terveik. Öttusaközpont, nemzeti vívóprogram, Kovács Katalin akadémia a kajak-kenuban. Megújul a Hungaroring is. Moto GP-pálya is épül. Fontos, hogy minden fejlesztést úgy hajtsunk végre, hogy a szemünk előtt ne a 2020-as Magyarország legyen, hanem a 2030-as. Az akkori hazánk önbecsülésben és teljesítményben egy nagyságrenddel meghaladja majd a mostanit, legyen szó gazdaságról, szellemi életről vagy éppen sportról. És persze szeretném még megérni, hogy Magyarország olimpiát rendez. Ha nem lett volna a belföldi merénylet, legkésőbb 2032-re ezt el is értük volna. De nálunk minden meccs addig tart, amíg meg nem nyerjük. És azt is szeretném látni, hogy olyan magasságba jussunk el futballban, ahova már kétszer is sikerült, tehát a vb-döntőbe. Állítólag egyre tovább fogunk élni, van tehát remény. Ma még mindkettő az észszerűségen túli dimenzióba tartozik, de nincsen sport álmok nélkül.

– Ezért is adódik a záró kérdés: Ön hogyan áll a sportolással?

– Ez az év engem is megviselt, ahogyan mindenkit. Az ország most már túl van a nehezén, a 2020-as éven, lassan én is a visszatérés gondolatával foglalkozom. Január végén lábtenisz, aztán öregfiúk. Az akadémián az edzők hetente játszanak egymás között. Húsvétkor már szeretnék beállni közéjük.

Ballai Attila, Szöllösi György